



DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 Oslo

Deres ref
2026/5071

Vår ref
26/1749

Dato
16. april 2026

Representantforslag 220S (2025–2026) om kortere skoledager i grunnskolen, høyere lærerlønninger og mer tid for lærerne til å følge opp elevene

Jeg viser til representantforslaget fra Jorunn Gleditsch Lossius, Jørgen H. Kristiansen og Joel Ystebø, som med fire forslag søker å styrke læreryrkets attraktivitet, gi barna en god start på skolegangen og sikre flere trykte lærebøker. Flere av forslagene er omfattende og berører mange sider ved skolens innhold og praksis. Innenfor tidsrammen som er satt for tilbakemelding har det ikke vært mulig for departementet å gi grundig vurdering av disse. Under kommenterer jeg forslagene enkeltvis.

Forslag 1: Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag som kan danne grunnlag for et bredt skoleforlik om færre uketimer i grunnskolen tilsvarende finsk nivå, høyere lærerlønninger og mer kontaktlærertid i grunnskolen.

Regjeringen har gjennom *Plan for Norge* allerede varslet at vi vil vurdere endringer i hvilke fag elevene har på ulike tidspunkt i grunnopplæringen og omfanget av hvert enkelt fag. Jeg er opptatt av at organiseringen av skolehverdagen må være i tråd med det vi vet om barn og unges utvikling, behov og forutsetninger for læring. Det er gledelig at flere partier er opptatt av dette, og deler ambisjonen om løsninger som sikrer både tverrpolitisk samarbeid og forutsigbarhet for sektor. I august mottar regjeringen en NOU om framtidens fellesskole, som vil være et viktig bidrag til vurderingene som skal gjøres om hvordan vi i fellesskap best organiserer opplæringen i norsk skole fremover. Utdanningsdirektoratet arbeider allerede med alternative modeller til hvordan strukturen og innholdet i skolehverdagen på 1.–2. trinn kan organiseres, der også en modell med redusert timetall skal synliggjøres. Endringer i

timetall kan få stor betydning for flere forhold i skolen, og eventuelle endringer må følgelig skje forutsigbart og i dialog med partene. Å redusere minstetimetallet vil i utgangspunktet bety færre lærerårsverk i skolen, med mindre ressursinnsatsen reguleres nærmere.

En timetallsendring av det omfang som forslagsstillerne tar til orde for måtte utredes grundig. En reduksjon i timetall som representantene foreslår vil også innebære at man må gjennomgå læreplanene for å vurdere om innholdet skal reduseres. Jeg vil videre understreke at nasjonalt bestemt minstetimetall alene gir begrenset informasjon om forskjeller mellom norsk skole og skolesystemer i andre land. Eksempelvis har det finske utdanningssystemet 13 års obligatorisk opplæring, fordelt på et 1–9–3 løp, der det første året er obligatorisk førskole, deretter ni års grunnskole og til slutt tre år obligatorisk videregående. Elever i finsk grunnskole kan også velge å delta i språkopplæring som kan organiseres utover nasjonalt fastsatt minstetimetall. Å sammenligne norsk skole med skolesystemer i andre land kan være interessant, men da bør man også vurdere mer enn ett forhold for å kunne gjøre en fullgod sammenligning. For at lærerne skal kunne utøve sitt profesjonelle handlingsrom, må de ha tid sammen med elevene. Jeg registrerer for øvrig at Finland fra skoleåret 2025/26 har økt minstetimetallet med tre uketimer i barneskolen, noe som blant annet begrunnes med at lærere skal ha mer tid sammen med elevene.

Jeg deler forslagsstillernes syn på kontaktlærerens viktige rolle. Disse er tette på elevene med mulighet til å følge både faglig og sosial utvikling og sikre god koordinering av laget rundt. Tall fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI) viser at det i skoleåret 2025-2026 er registrert til sammen om lag 40 500 kontaktlærere på barne- og ungdomstrinnet. Hvis kontaktlærere skal gis mer tid til kontaktlæreroppdrag ved å redusere undervisningstiden, må disse timene erstattes av en annen lærer. Et slikt tiltak vil følgelig utløse et behov for flere lærerårsverk. Kunnskapsdepartementet har tidligere anslått at dersom undervisningstiden for alle kontaktlærere reduseres med én time hver uke, vil det utløse et behov for i overkant av 2 000 flere lærerårsverk i grunnskolen. Jeg viser for øvrig til at den sentrale særavtalen for arbeidstiden for undervisningspersonale i grunnskolen, regulerer at kontaktlærere skal få en reduksjon i årsrammen for undervisning, fastsatt som et minste timetall. Ytterligere tid kan avtales lokalt. Jeg vil også påpeke at forhold som gjelder arbeidstid og lønn forhandles og avtales mellom partene i arbeidslivet.

Forslag 2: Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag som gir lærerne mer tid og fleksibilitet til å følge opp den enkelte elev gjennom færre obligatoriske møter og redusert tilstedeværelse på skolen utenom under visningstid, ved å redusere såkalt bundet tid med minst 25 prosent.

Avtalen om arbeidstid for undervisningspersonalet er en del av tariffavtalen for lærere. Fordeling av hvor mye tid som for eksempel settes av til møter er det viktig at en blir enige om lokalt innenfor rammen av den sentrale arbeidstidsavtalen. Dette er en viktig del av partsamarbeidet i sektoren. Skolen skal være et profesjonsfaglig fellesskap der lærere, ledere og andre ansatte reflekterer over felles verdier, og vurderer og videreutvikler sin

praksis slik det er beskrevet i overordnet del av læreplanverket. Lærere som i fellesskap reflekterer over og vurderer planlegging og gjennomføring av undervisningen, utvikler en rikere forståelse av god pedagogisk praksis. Tid til profesjonsfaglig samarbeid er derfor viktig for god kvalitetsutvikling på skolen, og også på tvers av skoler i en kommune. Velutviklede strukturer for samarbeid, støtte og veiledning mellom kolleger og på tvers av skoler fremmer en delings- og læringskultur. Slikt samarbeid kan også være tidsbesparende og bidra til at den enkelte lærer får god støtte i eget faglig utviklingsarbeid.

Jeg mener det er viktig at lærere og skoleledere på den enkelte skole har handlingsrom til å legge til rette for god bruk av lærernes arbeidstid ut fra lokale forhold, og for ivareta kjerneoppgaven å gi elevene god undervisning. Det er også et viktig prinsipp at rammen for det lokale arbeidet fastsettes gjennom forhandlinger mellom partene i sektor. Nasjonale reguleringer vil i mindre grad stimulere til medinnflytelse og handlingsrom i det daglige arbeidet for å sikre god opplæring for alle elever. Jeg vil ikke ta initiativer på områder der partene har ansvaret. Dersom partene ønsker dialog med meg om områder de har ansvar for, legger jeg til grunn at de tar kontakt.

Forslag 3: Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag om å innføre førskole for seksåringene med mye frilek og pedagogikk basert på den enkelte elevs interesser og behov, med start i 1. klasse først for syvåringene.

Dagens læreplanverk legger til rette for at lek og utforsking skal ha en tydelig plass i de første skoleårene. Overordnet del av læreplanverket slår fast at lek er nødvendig for trivsel og utvikling, spesielt for de yngste barna. Det understrekes også at lærerne må følge elevenes utvikling og gi dem støtte tilpasset deres alder, modenhets- og funksjonsnivå. Selv om ambisjonene allerede er i læreplanverket, mener jeg vi må vurdere hvordan opplæringen for de yngste elevene kan organiseres på en bedre måte. Regjeringen vil at elevene skal få mer lek og fysisk aktivitet i skolen, og at opplæringen skal prioritere det viktigste faginnholdet for aldersgruppen først, med særlig tett oppfølging av elevenes av lese-, skrive- og regneferdigheter. Slik mener jeg vi sørger for en best mulig overgang fra barnehage til skole. Som nevnt arbeider Utdanningsdirektoratet nå med å utarbeide alternative modeller til hvordan strukturen og innholdet i skolehverdagen på 1.–2. trinn kan organiseres, som bedre kan møte målsettingene over. Høring av forslag til endringer er planlagt allerede til høsten, samtidig som høringen av fellesskoleutvalgets utredning. Regjeringen mener det er viktig med en bred samfunnsdebatt om skolen, slik at skolen også i framtiden kan ha et bredt samfunnsmandat hvor den både skal danne og utdanne til det beste for den enkelte og fellesskapet.

Forslag 4: Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag om en betydelig bevilgningsøkning til trykte lærebøker i skolen og sikre at kommunene faktisk kjøper inn bøkene, for å bedre elevenes leseforståelse og lese glede og redusere forstyrrelser fra digitale læremidler.

Jeg minner om at Stortinget har bedt regjeringen «gjennomgå ordningen for tildeling av midler til innkjøp av fysiske læremidler med formål om å sikre at tildelingen faktisk sørger for flere bøker i skolen», jf. Innst. 79 S (2025-2026). Ved bevilgning til dette formålet i 2023 og 2024 ble tilskuddet fordelt etter en nøkkel direkte til kommunene. Fra 2026 er ordningen, blant annet på grunn av Stortingets vedtak, omgjort til en tilskuddsordning der kommunene aktivt må takke ja til å motta tilskudd og samtidig må bekrefte at tilskuddet kommer i tillegg til allerede planlagte innkjøp.

I 2026 har Utdanningsdirektoratet sendt ut brev til kommunene om mulighet for tilskudd på til sammen 140 mill. kroner til innkjøp av fysiske læremidler. Selv om utlysningen på 140 mill. kroner er ment å stimulere til innkjøp av fysiske læremidler, kan kommunene benytte inntil 10 prosent av de tildelte midlene til å kjøpe inn digitale versjoner av de læremidlene de kjøper inn. Bakgrunnen for dette er at elever med dysleksi eller lesevansker ofte trenger digitale versjoner av lærebøkene, slik at tekstene kan leses opp med syntetisk tale.

Representantene viser til en ukritisk digitalisering av skolen, og jeg mener at det er innført digitale verktøy i skolen uten å være bevisst nok på også de uheldige sidene det kan ha for elevenes læring og trygghet i skolehverdagen. Regjeringen har en mobilisering rundt læring og konsentrasjon i skolen, og vi ser nå at færre 1. klassinger i norsk skole har tilgang på eget nettbrett eller PC enn forrige skoleår. Det er nå også nedfelt i overordnet del av læreplanen og i de ulike læreplanene at skolene skal være særskilt varsomme med bruk av skjerm for alle 1.–4. klassinger, og digitale enheter skal ikke dominere undervisningen på disse trinnene. Endringen gjelder fra 1. august.

Med hilsen



Kari Nessa Nordtun

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur